

*Sällskapet för
Folkundervisningens
Befrämjande
i Göteborgs stift*

Verksamhetsberättelse för Sällskapet för Folkundervisningens befrämjande i Göteborgs stift år 2017

Sammanträden

Sällskapets årsmöte hölls onsdagen den 23 mars, 2017.
Sällskapets höstmedlemsmöte ägde rum den 7 november.

Beslut om anslag

Årsmötet 2017 beslutade att bifalla följande ansökningar:

Medel till Sällskapets pedagogiska stipendium (Varav 10.000: - avsätts för det administrativa arbetet med stipendiet)	50 000: -
Medel till GR Utbildning för administration av Sällskapets hemsida	15 000:-
Medel till GR Utbildning för administrativa uppgifter 2017 - förvaltningskostnad	25 000:-
Medel till tryckbidrag avseende Föreningen Lärare i Religionskunskap	20 000: -
Medel till bokprojekt om Östra Realskolan i Göteborg	25 000: -
Medel till skolplanschutställning på Göteborgs Stadsmuseum 2017	35 000: -

Stipendieutdelning vid årsmötet 2017

Vid årsmötet 2017 utdelades för första gången det av Sällskapet instiftade pedagogiska stipendiet att ges till *”den/de pedagoger som på ett framåtsyftande sätt verkar för god språkutveckling bland barn i de yngre åldrarna”*.

Stipendiater 2017:

- Anna Hultin, Johannebergskolan, Göteborgs kommun, stadsdelsnämnd Centrum
- Siv Jirblom, Johanna Callegård, Ann Pettersson, Härryda kommun
- Tina Kenttä, Ryaskolan, Göteborgs kommun, stadsdelsnämnd Västra Hisingen
- Annica Lundgren, Fotskälsskolan, Marks kommun

- Camilla Segertoft, Göteborgs kommun, stadsdelsnämnd Örgryte-Härlanda

Stipendiesumman, 40 000:-, avses att användas till stipendiaternas kompetensutveckling i arbetet med yngre barns språkutveckling.

Jury 2017 utgjorde av Annika Ekberg, Cattis Nihlén och Pernilla Mårtensson. Ytterligare information om stipendiet återfinns i bilaga 1.

Föredrag vid årsmötet 2017

Vid årsmötet den 23 mars hölls föredrag med rubriken;

Kreativitet i skolan – nyckel till en bättre framtid.

Under de senaste 20 åren har professor Per-Olof Nilsson, Institutionen för Tillämpad informationsteknologi, Chalmers tekniska högskola, forskat på lärande och bl. a. byggt upp en världsunik experimentverkstad med 300 "fysikaliska leksaker". Det har visat sig att kunskap och intelligens är viktiga ingredienser för att lösa de problem mänskligheten nu står inför, men långt ifrån tillräckliga. Lösningen är *seriös kreativitet*, en skicklighet som alla kan lära sig. Utan kreativitet blir det ingen utveckling och vi skulle för alltid repetera samma mönster.

Det är därför självklart att införa professionella kreativitetsövningar i lärarutbildningen, i skolan, inom industrin, ja, för oss alla.

Föredrag vid höstmötet 2017

Höstmötets gäst var Anna Rosengren, förvaltningsdirektör Göteborgs kulturförvaltning. Till kulturförvaltningen hör Stadsbiblioteket, stadens museer (Göteborgs konstmuseum, Röhsska museet, Göteborgs stadsmuseum och Sjöfartsmuseet Akvariet), Göteborgs Konsthall, Stora Teatern, Frilagret samt avdelningen för Fri konst och kultur som stödjer det fria kulturlivet.

Anna redogjorde för förvaltningens strategiska utvecklingsfrågor, planerade om- och tillbyggnader samt om kulturens roll i stadens 400-årsjubileum.

Förvaltning av Sällskapets medel under 2017

I Penningplaceringsgruppen har ingått Margrethe Kristensson (sammanställande), Eva Runhammar, Bengt Holmén och Stefan Dalengård (SEB).

Gruppen har sammanträtt två gånger (15/3 samt 26/10) och har arbetat helt ideellt.

I balansräkningen för året redovisas skulder och eget kapital på 4 492 857 kr (2016: 4 253 218) kronor. Årets överskott är 239 540 kr (2016: 250 443) kronor.

I portföljen fanns vid årsskiftet 43 % svenska aktier, 32 % utländska aktier, 18 % räntebärande och 6 % alternativa placeringar samt 1 % likvida medel.

Enligt Skatteverkets fullföljningskrav ska Sällskapet använda minst 80 % av avkastningen på tillgångarna för allmännyttiga ändamål sett över en flerårsperiod (ca 5 år). Under femårsperioden 2013 - 2017 har Sällskapet delat ut bidrag för 385 000 kronor vilket motsvarar 81,2 % av avkastningen under dessa år. Under 2017 har 120 000 kr utdelats.

Skolsamlings- och hemsidesgruppen

Medlemmar i den kombinerade Skolsamlings- och Hemsidesgruppen var vid årsskiftet Agnetha Eliasson, Iréne Eriksson, Gunnar Hejde, Ing-Britt Ling samt Margaretha Sahlin (sammankallande). Adjungerad medlem är Anny Rousing Andersson (webbansvarig). Kontaktperson på museet har varit Pernilla Karlsson.

Projekt under året

Under året har gruppens arbete fokuserat på Stadsmuseets utställningsprojekt, se bifogad presentation (bil. 2).

Skolsamlingen

Skolsamlingen består av två delar, dels ett bibliotek inklusive en stor lärobokssamling, och dels en föremålssamling. Boksamlingen består av skolhistorisk och pedagogisk litteratur som registreras i museets bibliotekskatalog, Webbsök <http://webbsok.mikromarc.se/gbgsm>. I dagsläget är ca 11 900 titlar sökbara, inklusive 5627 hör till lärobokssamlingen, se nedan. Vill man studera böckerna vänder man sig till museets läsesal Faktarummet, eller till bibliotekarie Pernilla Karlsson.

Föremålssamlingen innehåller allt från skolplanscher och katedrar till laborationsutrustningar och slöjdalster. Samlingen inkluderar även föremål som inkommit efter att Skolmuseet blev en del av Stadsmuseet. Eftersom den stora lärobokssamlingen står tillsammans med föremålen, registreras den även i museets arkiv- och föremålsdatabas, Carlotta. Här finns över 12 000 poster som rör skolsamlingen (inklusive läroböckerna). Under 2017 har ca 540 poster nyregistrerats och över 2250 setts över.

Utställda föremål

Under året visades föremål ur skolsamlingarna dels basutställningarna om 1700- och 1800-talen, och dels i de tillfälliga utställningarna *Ostindiska huset* (om museibygnadens historia), *Skolplanschen mellan fakta och fiktion* respektive *Skolplanschen från klassrum till vintage*. De senare öppnade under året.

Hemsidorna

GR Utbildning har som tidigare år haft att arbeta med Sällskapets hemsidor. Avsikten med hemsidorna är att sprida kunskap om Sällskapets verksamhet till skolelever, lärare, lärarutbildningen vid Göteborgs Universitet samt förstås intresserade göteborgare i allmänhet.

www.skolmuseet.se

Berättar om skolsamlingens historia och innehåll samt lästips och länkar till andra skolmuseer, liksom förstås till Sällskapets hemsida, Carlotta, Webbsök m fl. Aktuella händelser som rör samlingarna tas också upp här; bland annat är texter om skolplanschutställningarna på väg att läggas upp.

www.folkbildningssallskapet.se

Fokuserar på Sällskapet – dess historia, verksamhet och stadgar, liksom information om böcker tryckta med bidrag från *Sällskapet för Folkundervisningens befrämjande i Göteborgs stift*. Protokoll, verksamhetsberättelser mm från Sällskapets möten går att hämta härifrån. Båda webbsidorna har kontaktuppgifter till Sällskapets styrelse.

www.skolmuseet.se har under året haft 644 unika besökare och 752 sidvisningar, en viss uppgång från tidigare år. 27 besökare har gått vidare till Stadsmuseets Carlottadatabas.

www.folkbildningssallskapet.se har under året haft 254 unika besök och 438 sidvisningar, vilket innebär en kraftig uppgång från tidigare år.

Bil. 1

Sällskapets nyinstiftade stipendium

Inför årsmötet 2016 togs initiativ till att instifta ett årligt stipendium.

Medel söktes och beviljades för detta vid årsmötet 2016.

Bakgrunden var att en arbetsgrupp inom styrelsen för Sällskapet under 2015 hade diskuterat en satsning på ett årligt stipendium att gå till den/de pedagoger som på ett framåtsyftande sätt verkar för god språkutveckling bland barn i de yngre skolåldrarna.

Sällskapets styrelse ville med detta stipendium dels uppmärksamma lovvärda pedagogiska insatser, dels lyfta fram utbildningens/bildningens integrerande kraft. Stipendiet är tänkt att utdelas vid Sällskapets årsmöten.

Stipendiesumman fastställdes av årsmötet 2016 till 40 000:-.

De administrativa kostnaderna till 10 000:-.

Stipendium är tänkt att kunna sökas både individuellt eller som grupp.

Nedanstående inbjudan skickades ut i slutet av 2016;

*Sällskapet för
Folkundervisningens
befrämjande
i Göteborgs stift*

Till den det berör;

Göteborg 161205

Styrelsen för Sällskapet för folkundervisningens befrämjande i Göteborgs stift (www.folkbildningssallskapet.se) har tagit beslut om att med start 2017 instifta ett årligt stipendium att utdelas till den/de pedagoger som på ett framåsyftande sätt verkar för god språkutveckling bland barn i de yngre åldrarna.

Sällskapet vill med detta stipendium dels uppmärksamma lovvärda pedagogiska insatser, dels lyfta fram utbildningens/bildningens integrerande kraft.

Stipendiet kommer att utdelas vid Sällskapets årsmöten. Stipendium är tänkt att kunna sökas både individuellt och som grupp. Stipendiesumman är fastställd till 40 000:-. Den skall användas till stipendiatens / stipendiaternas förkovran / kompetensutveckling i arbetet med yngre barns språkutveckling.

Ansökan skall vara Sällskapet för folkundervisningens befrämjande i Göteborgs stift tillhanda senast den 31/1 2017.

Det första stipendiet kommer att utdelas vid Sällskapets årsmöte i mars 2017.

Bifogat återfinns ytterligare information om det stipendium som nu etableras inom ramen för Sällskapets verksamhet.

Med vänlig hälsning

Per Eckerdal
Biskop i Göteborgs stift tillika
ordförande i Sällskapet för
folkundervisningens befrämjande
i Göteborgs stift

Börje Rådesjö
Sekreterare i Sällskapet för
folkundervisningens befrämjande
i Göteborgs stift

Om stipendieansökan

Vi ser framför oss en ansökan om en till två A4-sidor (punktstorlek 12 – 12 ppt), där du redogör för följande;

- Beskriv de tankar och idéer som ligger till grund för ditt arbete och varför du anser att dessa bär i arbetet med ungas språkutveckling,
- Beskriv ditt arbetssätt och hur detta är kopplat till dina bärande tankar och idéer enligt ovan,
- Beskriv resultatet av detta arbete – d.v.s. de förbättrade resultat som eleverna åstadkommer / uppnår.

För ytterligare information kontakta Börje Rådesjö på adress borje.radesjo@outlook.com

Stipendieansökan skickas till Börje Rådesjö på adress borje.radesjo@outlook.com senast den 31/1 2017.

Vi ser vidare att stipendiat / stipendiater vid lämpligt tillfälle medverkar vid sammankomst i Sällskapetets regi och då redovisar på vilket sätt stipendiesumman kommit till nytta i det fortsatta arbetet med barns språkutveckling.

Juryn består av följande ledamöter;

Annika Ekberg

Mellanstadielärare med anställningar i bl.a. Göteborgs stad och Partille kommun.

Studierektor i samma kommuner.

Rektor på Johannebergsskolan.

Cattis Nihlén

Mellanstadielärare med anställningar i Göteborgs stad.

Pernilla Mårtensson

Pedagog med anställningar i Göteborgs stad och med inriktning emot de yngre åldrarna.

Lärare vid Göteborgs universitet inom ämnet svenska, tidig språkutveckling.

Pernilla har medverkat vid framtagande av kursplanerna i svenska för årskurserna 1-3 i den nya lärarutbildningen.

Ansvarar tillsammans med docent Tarja Karlsson Häikiö vid HDK för Pedagogista utbildningen vid Högskolan för scen och musik.

Pernilla är medlem av Reggio Emilia Institutet i Stockholm och är verksam i nätverket Kalejdoskop i västra Sverige.

Skolplanschprojektet på Göteborgs Stadsmuseum

Den 1 december 2017 öppnade utställningarna [Skolplanschen mellan fakta och fiktion](#) och [Skolplanschen från klassrum till vintage](#) på Göteborgs Stadsmuseum. Projektet har möjliggjorts genom stöd från Sällskapet. Skolsamlingsgruppen har deltagit i arbetet med utställningarna och har varit särskilt involverad i arbetet med research och textunderlag om planscherna.

Bakgrund till projektet

Fröet till utställningsprojektet kommer från Skolsamlingsgruppen, som intresserat sig för skolplanscherna då de är lätta att ta till sig och förstå även för dagens lärare och elever. Eftersom museet vid tillfället befann sig mitt i arbetet med en ny basutställning om Göteborgs födelse, gick tanken snabbt till de historiska planscherna. Vilken bild av den aktuella perioden av svenskt 1500- och 1600-tal ger egentligen planscherna i skolsamlingen? Det vi fann visade sig vara ett utmärkt underlag för en utställning om hur skolan har sett på och delvis skapat den svenska historien, i en blandning av fakta och fiktion.

Utställningarna

Projektet började som en webbutställning. En mall för utställningen fanns i den befintliga [Staden och kapitalet](#), som är byggd enligt en modell där bilder och texter hämtas direkt från museets databas. Ändringar i databasen överförs sedan kontinuerligt till utställningen. Resultatet, *Skolplanschen mellan fakta och fiktion* fokuserar på ett 40-tal planscher i ämnet svensk historia. Planscherna är fördelade på fyra teman: porträtt, händelser, miljöer och kartor. Utställningen har även ett rum om Skolmuseets och Sällskapets historia. Planscherna är tillverkade inom ett spann på 80 år; de äldsta planscherna är från 1867, de nyaste från 1947. Utformning och material varierar från den klassiska modellen tryckt på papper fäst på papp, till rullplanscher i storformat eller tunna pappersark.

Under arbetets gång kom dock den digitala utställningen att kompletteras med en "analog" del, *Skolplanschen från klassrum till vintage*. Utställningsintendenterna blev, precis som så många skolbarn, fascinerade av planscherna och kunde inte motstå att visa några av dem på plats i museet. Resultatet blev en liten men ämnesmässigt bredare utställning än webbutställningen. Här visas ett antal vackra och spännande djur- och växtmotiv i miljöer med en västkustsk känsla, vid sidan av ett urval av de historiska bilderna från webbutställningen.

Tanken med två utställningar var att de skulle komplettera varandra. Webbutställningen innehåller fler och längre texter, medan den fysiska utställningen kan ge planscherna rymd för att skapa en stark visuell upplevelse. Trots detta har många av texterna kunnat utnyttjas på båda ställen. Samtliga utställningstexter har översatts till engelska för att tillgängliggöra dem för en större publik. Förhoppningsvis kan webbutställningen leda in besökaren till den fasta utställningen i museet, medan den som befinner sig i museet kan lockas att gå vidare till webbutställningen och all den digitala informationen om planscherna på skolmuseet.se och i Carlotta.

En viktig följd av projektet är att informationen om planscherna förbättrats, både för de utställda föremålen och för samlingen i helhet. Under projekttiden har 550 planscher nyregistrerats i Carlotta och över 2300 har uppdaterats med hjälp av liggare och annan dokumentation. Till den änden överfördes även ett 110-sidigt dokument från nuvarande förvaltningsdirektör Anna Rosengrens arbete med skolplanscherna inför en utställning 1998. När det gäller de utställda planscherna har även upphovsmän och andra personer och institutioner med kopplingar till föremålen dokumenterats mer noggrant.

Research inför utställningen har till stor del baserats på litteraturen i museets bibliotek, och en del titlar har tillkommit till följd av projektet. Se gärna lästips under länkar nedan!

Länkar

Webbutställningen Skolplanschen mellan fakta och fiktion

www.stadsmuseetsskolplanscher.se

Mer om utställningarna på Stadsmuseets hemsida

<http://goteborgsstadsmuseum.se/utställningar/skolplanschen-fran-klassrum-till-vintage>

Stadsmuseets arkiv- och föremålsdatabas, Carlotta

<http://samlingar.goteborgsstadsmuseum.se/carlotta>

Litteratur om Skolplanscher i Stadsmuseets bibliotekskatalog, WebbSök.

<http://gbgsm.mikromarc.se/mikromarc3/tiny.aspx?id=722&Unit=6471&db=gbgsm>

